

ชีวันนัท คุณพิทักษ์³ (Cheewanan Kunpitak)³

Received : March 9, 2022; Revised : April 19, 2022; Accepted : April 29, 2022

เพื่อความเข้าใจใน บริบทของพื้นที่ โดยการศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และการพูดคุยรับฟังความคิดเห็นกับกลุ่มเป้าหมาย 2) ระยะการทำวิจัย เป็นการประเมินความต้องการการพัฒนาระบบฐานข้อมูลชุมชน 3) ระยะการจัดทำแผน เป็นการนำผลที่ได้จากระยะการทำวิจัย มาออกแบบร่างฐานข้อมูล 4) ระยะการนำแผนไปปฏิบัติ จากการเก็บข้อมูลจากแบบสำรวจที่พัฒนาขึ้นจากระยะที่ 3 ป้อนข้อมูลเข้าระบบฐานข้อมูลและตรวจสอบความถูกต้อง จากนั้นจัดอบรมการจัดการฐานข้อมูลให้กับผู้ดูแลและผู้ใช้ 5) ระยะติดตามประเมินผล การนำฐานข้อมูลไปใช้โดยใช้แบบประเมินผลและแบบสัมภาษณ์ ผ่านทางระบบออนไลน์ รวมถึงการจัดเวทีพูดคุยกลุ่มย่อย ผลการศึกษาพบว่า ฐานข้อมูลของทั้งสามหมู่บ้านถูกจัดแบ่งเป็นหมวดหมู่ประกอบไปด้วย ประวัติความเป็นมา ข้อมูลพื้นฐานของหมู่บ้าน ซึ่งประกอบไปด้วย ข้อมูลด้านประชากร ลักษณะภูมิประเทศ การคมนาคม ระบบสาธารณูปโภค และแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ ชนบทธรรมนิยม ประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และผลิตภัณฑ์ชุมชน รวมถึงข้อเสนอแนะในการนำฐานข้อมูลไปใช้จริงในพื้นที่

คำสำคัญ : แพลตฟอร์ม, การจัดการฐานข้อมูล, การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์, ชุมชนปากบารา

Abstract

This research aims to study and develop a context and mentthe a platform of Creative Tourism Database, resulting from all stakeholders' participation. The research area consists of 3 villages, Moo. 2 Ban Pak Bara, Moo. 4 Ban Talo Sai, and Moo. 6 Ban Tha Malai. Participatory Action Research (PAR) was deployed with target groups who play crucial roles in tourism management, comprising of the sub-district headman, village headmen, the community enterprise group, local entrepreneurs, government officials, and non-government organizations (NGOs) using descriptive data analysis and content analysis methods. The research process was divided into five steps: 1) preparation phase to understand the context of the area by reviewing relevant documents, research and discussing with the target groups, 2) research phase to assess the need for the development of the community database, 3) research conduction

plan phase bringing the research phase result to design a database draft, 4) implementation phase : collecting data, entering the collected data forms the developed surveying form in phase 3 into the database system and verifying. Then, the implementation workshop of databases was held for database system administrators and users, and 5) monitoring and evaluation phrase (from implementing a database); using an evaluation and an interview form through an online survey, including organizing a forum for small groups. The results show that the databases of the three villages were classified into groups consisting of the village history, village general information, which consists of demography, topography, transportation, public infrastructures and tourist attractions. Moreover, customs, traditions, local wisdom, and local products were categorized, including suggestions for implementing the database in the areas.

Keywords : Platform, Database Management, Creative Tourism, Pak Bara Community

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ (Creative Tourism) เป็นหนึ่งในการท่องเที่ยวทางเลือกที่มีความน่าสนใจหลังจากมีโรคระบาดโควิด-19 เกิดขึ้นทั่วโลก และได้รับการยอมรับจากทั่วโลกในการพัฒนาให้เป็น “การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน” (Sustainable Tourism) ในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมท้องถิ่นให้ดำรงไว้ (กรมการท่องเที่ยวกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2560) ที่มีการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวอย่างกลมกลืนและสัมพันธ์กับประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ตลอดจนวิถีต่าง ๆ ในชุมชน (จิตติศักดิ์ เวชกามา, 2556) เป็นการเชื่อมโยงศักยภาพ จุดแข็ง ทunesทางสังคม และวัฒนธรรมที่มีอยู่ เพื่อค้นหาโอกาสและการพัฒนาที่เหมาะสมของการท่องเที่ยวรูปแบบใหม่ (ภุริวัจน์ เดชอุ่ม, 2556) ที่เข้ากับยุคสมัย ซึ่งแตกต่างจากการท่องเที่ยวกระแสหลัก นักท่องเที่ยวมีจุดมุ่งหมายในการค้นหาความหมายต่าง ๆ รอบตัว (ทิพย์วดี โพธิ์สีทธิพรณ, 2556) การมีส่วนร่วมในการเรียนรู้สังคมและวัฒนธรรมผ่านการลงมือปฏิบัติจริง (ชิดชนก อนันตมงคลกุล และกัญญาพัชร พัฒนาโกคินสกุล, 2562)

โดยเปลี่ยนบทบาทจากผู้รับเพียงอย่างเดียวมาเป็นผู้ร่วมผลิตหรือผู้ร่วมสร้างสรรค์ (จิตติศักดิ์ เวชกามา, 2556) ให้นักท่องเที่ยวรู้สึกเหมือนว่าเป็นส่วนหนึ่งของสถานที่นั้น ๆ ได้ (ทิพย์วดี โพธิ์สิทธิพรณ, 2556)

ชุมชนปากบารา เป็นหนึ่งในพื้นที่ที่มีกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ตั้งอยู่ในพื้นที่อุทยานธรณีโลกจังหวัดสตูล ได้ประกาศรับรองจากองค์การยูเนสโก ให้อุทยานธรณีสตูลเป็น “อุทยานธรณีโลก” ซึ่งมีระดับความสำคัญเทียบเท่ามรดกโลก (World Heritage) เมื่อวันที่ 17 เมษายน พ.ศ. 2561 เป็นอุทยานธรณีแห่งที่ 36 ของโลก และที่แรกในเมืองไทย ประกอบไปด้วยแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญจำนวนมาก จึงมีความโดดเด่นทางด้านธรณีวิทยา-แหล่งธรรมชาติโบราณคดี แหล่งท่องเที่ยวทางทะเล แหล่งธรณีซากดึกดำบรรพ์ และวิถีชีวิตวัฒนธรรม (อุทยานธรณีสตูล, เข้าถึงได้จาก <http://www.satun-geopark.com>) และสามารถพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่มีคุณภาพได้ ทั้งนี้ ปัญหาหลักของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในพื้นที่ คือ การขาดข้อมูลในการให้บริการแก่นักท่องเที่ยวและการบริหารจัดการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีความจำเป็นในการรวบรวมข้อมูลเพื่อการจัดการท่องเที่ยวที่เป็นระบบทั้งในระดับท้องถิ่น และนำไปสู่การวางแผน กำหนดนโยบาย การประชาสัมพันธ์ และสร้างความสะดวกในการค้นหาข้อมูลของนักท่องเที่ยว ดังนั้นงานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อศึกษาบริบทและพัฒนาแพลตฟอร์มการสร้างฐานข้อมูลสำหรับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ปากบารา ที่เกิดจากการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนทั้งชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง อันจะนำไปสู่การจัดการบริการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในพื้นที่ได้อย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาบริบทและพัฒนาแพลตฟอร์มการสร้างฐานข้อมูลสำหรับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ปากบารา ที่เกิดจากการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนทั้งชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง

วิธีการวิจัย

1. พื้นที่วิจัย

งานวิจัยในครั้งนี้ ศึกษาในพื้นที่ตำบลปากน้ำ อำเภอละงู จังหวัดสตูล ประกอบด้วย 3 หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ 2 บ้านปากบารา หมู่ 4 บ้านตะโละไส และหมู่ 6 บ้านท่ามาลัย ซึ่ง

2. กลุ่มเป้าหมายในการวิจัยและกระบวนการวิจัย

ผู้ให้ข้อมูลหลักคัดเลือกแบบเจาะจงครอบคลุมผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการจัดการท่องเที่ยวในพื้นที่มากที่สุด ประกอบด้วย กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ผู้ประกอบการในพื้นที่ เจ้าหน้าที่หน่วยงานภาครัฐ ทั้งเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเจ้าหน้าที่หน่วยราชการบริหาร ส่วนภูมิภาค รวมถึง NGO s จากทั้ง 3 หมู่บ้าน ใช้วิธีวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม แบ่งกระบวนการวิจัยออกเป็น 5 ขั้นตอน ดังนี้

1) ระยะเตรียมการ เพื่อความเข้าใจในบริบทของพื้นที่ โดยการศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การพูดคุยรับฟังความคิดเห็นกับกลุ่มเป้าหมายจำกัดกลุ่มเล็ก รวมถึงการประชุมผ่านระบบออนไลน์ในบางช่วง โดยใช้การจดบันทึกและเก็บภาพจากทีมวิจัย เพื่อศึกษาภูมิหลังการท่องเที่ยว แหล่งท่องเที่ยว กิจกรรมการท่องเที่ยว การจัดการท่องเที่ยวในพื้นที่ ปัญหา อุปสรรค ข้อจำกัด โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดการท่องเที่ยวในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19

2) ระยะการทำวิจัย เป็นการประเมินความต้องการการพัฒนาวัฒนธรรม ระบบฐานข้อมูลการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่จำเป็นในการจัดการท่องเที่ยวฯ และวิเคราะห์ข้อมูลที่จำเป็นสำหรับการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในฐานข้อมูล โดยการศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การพูดคุยรับฟังความคิดเห็นกับกลุ่มเป้าหมายจำกัดกลุ่มเล็ก และประชุมผ่านระบบออนไลน์ จำนวน 30 คน ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูล นักวิจัยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา

3) ระยะการจัดทำแผน เป็นการนำผลที่ได้จากระยะการทำวิจัย มาออกแบบร่าง ฐานข้อมูล และ Website นักวิจัยใช้วิธีการประชุมกลุ่มย่อยกับกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 3 ครั้ง รวมทั้งสิ้น 15 คน ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูล นักวิจัยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา

หลังจากนั้นจึงจัดประชุมกลุ่มย่อยอีกครั้งเพื่อทวนสอบร่างฐานข้อมูล ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูล ใช้วิธีการวิเคราะห์แบบพรรณนา และการวิเคราะห์เนื้อหา

4) ระยะการนำไปปฏิบัติ ใช้การเก็บข้อมูลจากแบบสำรวจที่พัฒนาขึ้น จากนั้นจึงป้อนข้อมูลเข้าระบบฐานข้อมูลของพื้นที่ทั้ง 3 หมู่บ้าน และมีการตรวจสอบความถูกต้อง จากกลุ่มเป้าหมาย จากนั้นจัดอบรมการจัดการฐานข้อมูลให้กับผู้ดูแลและผู้ใช้ระบบฐานข้อมูลจำนวน 2 ครั้ง ๆ ละ 15 คน ผ่านการเปิดหน้าจอเพื่อเข้าถึงและใช้งาน

5) ระยะติดตามประเมินผล มีการติดตามผลการนำฐานข้อมูลไปใช้ โดยติดตามทั้งในช่วงก่อนเปิดประเทศรับนักท่องเที่ยว (ก่อน 1 พฤศจิกายน 2564) และช่วงเปิดประเทศรับนักท่องเที่ยว (หลัง 1 พฤศจิกายน 2564) โดยใช้แบบประเมินผลและแบบสัมภาษณ์ ผ่านทางระบบออนไลน์ และลงพื้นที่สอบถาม และสังเกตส่วนการวิเคราะห์ข้อมูล ใช้วิธีการวิเคราะห์แบบเนื้อหา

ผลการศึกษา

1. ข้อมูลชุมชน

1.1 ประวัติความเป็นมา

หมู่ที่ 2 ปากบารา

นายนิรันดร์ ชุมคง ผู้ใหญ่บ้าน (สัมภาษณ์วันที่ 16 สิงหาคม 2564) เล่าว่า บ้านปากบารา เดิมชื่อ กวลาบารา ชนกลุ่มแรกที่เข้ามาอยู่อาศัย คือ ชาวเล ซึ่งอพยพมาจากประเทศมาเลเซีย ครอบครัวแรกที่เข้ามาอาศัยในบ้านปากบารา คือครอบครัวของนายโต๊ะสา และ องศารา และโต๊ะราหมาน จนต่อมามีผู้คนเข้ามาอาศัยอยู่เรื่อยๆ บ้านปากบาราตั้งอยู่ติดชายฝั่งทะเลอันดามันและมีลำคลองที่ชาวต่างประเทศ เรียกว่า กวลา จึงได้เรียกหมู่บ้านนี้ว่า กวลาบารา เป็นภาษามลายู แปลว่า ปากน้ำเมืองถ่านในอดีตเป็นท่าเรือรับส่งสินค้าที่สำคัญของกิ่งอำเภอละงู ในสมัยนั้นมีเรือชาวต่างประเทศ ที่เข้ามารับส่งสินค้าเป็นประจำ ชื่อเรือซาลาซ่า เรือซาดิวัน เรือหิรมบา ซึ่งเป็นเรือกลไฟ ได้มารับซื้อสินค้าทุกชนิดจากท่าเรือนี้ เช่น ถ่าน ปลาเค็ม หอมแห้ง เป็ด ไก่ มะพร้าวแห้ง และยางพารา เป็นต้น หลังจากนั้นก็มีชาวมาเลเซียได้เข้ามาติดต่อค้าขายกับ

บ้านกัวลาบารามากขึ้น พร้อมทั้งได้นำวัฒนธรรมของชาวมุสลิมเข้ามาด้วย จนกระทั่งปี พ.ศ. 2489 ได้เปลี่ยนชื่อจากบ้านกัวลาบารา เป็นบ้านปากบารา ซึ่งอยู่ในหมู่ที่ 2 ในปัจจุบัน

หมู่ที่ 4 บ้านตะโละใส

นายวินัย นุ้ยไฉน กำนันของ ต.ปากน้ำ (สัมภาษณ์วันที่ 16 สิงหาคม 2564) เล่าว่า คนพื้นเพของตะโละใส อพยพมาจากประเทศอินโดนีเซียเมื่อกว่า 150 ปีมาแล้ว มี 3 ครอบครัว โดยแต่ละครอบครัวนั้นได้มีการแยกย้ายกันไปตั้งถิ่นฐานตามที่แตกต่างกัน คือ ครอบครัวแรก เลือกที่จะเข้ามาตั้งถิ่นฐานบริเวณอ่าวนุ่น ครอบครัวที่สองเข้าไปตั้งถิ่นฐานบริเวณบ่อเจ็ดลูก และครอบครัวที่สามไปตั้งถิ่นฐานที่หมู่เกาะบุโหลน

หมู่ที่ 6 บ้านท่ามัลย์

นายอัสรุต กองบก ผู้ใหญ่บ้านท่ามัลย์ (สัมภาษณ์วันที่ 16 สิงหาคม 2564) เล่าว่า แต่เดิมหมู่ที่ 6 บ้านท่ามัลย์ และหมู่ที่ 4 บ้านตะโละใสเคยเป็นหมู่บ้านเดียวกัน เพิ่งมาแยกกันในภายหลัง ประวัติศาสตร์การก่อตั้งชุมชนก็มีเรื่องเล่าคล้ายกับประวัติของหมู่บ้านตะโละใส ต่างกันตรงที่ชุมชนท่ามัลย์เริ่มมีการตั้งชุมชนเกิดขึ้นที่แรกบริเวณบาริสอร์ทในปัจจุบัน โดยมีหลักฐานว่าอยู่ตรงต้นพะยอมใหญ่ ต่อมาก็มีการตั้งปาลาย (มัสยิดขนาดเล็ก) ขึ้นที่บริเวณที่มีต้นเตยมาห้อย (ชื่อเรียกต้นเตยทะเลชนิดหนึ่งตามภาษาพื้นบ้านของชาวท่ามัลย์) ซึ่งต่อมาจึงอาจจะเพี้ยนเป็นท่ามัลย์ในปัจจุบัน

1.2 ข้อมูลพื้นฐานของหมู่บ้าน

ข้อมูลพื้นฐานในส่วนนี้ประกอบไปด้วย ข้อมูลด้านประชากร ลักษณะภูมิประเทศ การคมนาคม ระบบสาธารณูปโภค และแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของพื้นที่วิจัย

หัวข้อ	หมู่ที่ 2 บ้านปากบารา	หมู่ที่ 4 บ้านตะโละใส	หมู่ที่ 6 บ้านท่ามาลัย
จำนวนประชากร	1,511 ครัวเรือน 4,293 คน	770 ครัวเรือน 3,023 คน	152 ครัวเรือน 640 คน
การนับถือศาสนา	อิสลามเป็นส่วนใหญ่ รองลงมาเป็นศาสนาพุทธ		
อาชีพหลัก	การท่องเที่ยว รองลงมาคือประมงชายฝั่ง	ประมงชายฝั่ง รองลงมาเป็นการทำสวนและค้าขาย	ประมงชายฝั่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งอวนรุนกุ้ง รุนเคย รองลงมาเป็นการทำสวนและค้าขาย
ลักษณะภูมิประเทศ	เป็นที่ราบชายฝั่งทะเลเหมาะแก่การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่งและการท่องเที่ยว	เป็นที่ราบลุ่มมีภูเขาอยู่ด้านในของพื้นที่ อีกส่วนหนึ่งเป็นชายฝั่งทะเลอันดามัน มีชายหาดทรายขาวน้ำทะเลสวย ที่ราบเชิงเขาโต๊ะหยาง	
การคมนาคม	ห่างจากที่ว่าการอำเภอละงูไปทางทิศตะวันตกประมาณ 10 กิโลเมตร มีถนนที่สะดวกเชื่อมต่อไปยังสถานที่ต่าง ๆ มีรถโดยสารประจำทาง (รถสองแถวแดงหรือส้ม) และรถตู้โดยสารขนาดใหญ่ – ปากบารา มีท่าเรือสำหรับนักท่องเที่ยวหลัก	ห่างจากตลาดละงู 7 ก.ม. ซึ่งเส้นทางมายังบ้านตะโละใสเป็นเส้นทางผ่านไปยังบ้านปากบารา ซึ่งเป็นท่าเรือสำหรับนักท่องเที่ยวห่างจากบ้านตะโละใสออกไปอีก 4 ก.ม. โดยการเดินทางมี 2 แบบ คือ รถโดยสารประจำทาง (รถสองแถวแดงหรือส้ม) และรถตู้โดยสารขนาดใหญ่ – ปากบารา	ห่างจากตลาดละงู 8 ก.ม. ซึ่งเส้นทางมายังบ้านท่ามาลัยเป็นเส้นทางผ่านไปยังบ้านปากบารา ซึ่งเป็นท่าเรือสำหรับนักท่องเที่ยวห่างจากบ้านท่ามาลัยออกไปอีก 3 ก.ม. โดยการเดินทางมี 2 แบบ คือ รถโดยสารประจำทาง (รถสองแถวแดงหรือส้ม) และรถตู้โดยสารขนาดใหญ่ – ปากบารา

หัวข้อ	หมู่ที่ 2 บ้านปากบารา	หมู่ที่ 4 บ้านตะโล๊ะไผ่	หมู่ที่ 6 บ้านท่ามาลัย
ระบบ สาธารณูปโภค พื้นฐาน	ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว ตำบลละงู ท่าเรือท่องเที่ยว ไปเกาะหลีเป๊ะ ที่ทำการ อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะตะ รุเตา ป้อมตำรวจ คลินิก ทั่วไป บริษัทนำเที่ยว ร้าน อาหาร ร้านขายของชำ ที่พัก รถตู้โดยสารขนาดใหญ่ - ปากบารา	ท่าเทียบเรืออ่าวนุ่น ที่พัก ร้านอาหารริมทะเล / ร้าน โรตีสายชัก	สะพานท่าเทียบเรือท่า มาลัย ศูนย์จำหน่าย สินค้าโอท็อป โรง พยาบาลส่งเสริมสุข ภาพชุมชนตำบลปากน้ำ มัสยิดบ้านตะโล๊ะไผ่ ศูนย์วิจัยและพัฒนา ประมงชายฝั่ง ร้านอาหาร ริมทะเล / ร้านโรตีสายชัก ที่พักรีสอร์ทติดทะเล
แหล่ง ท่องเที่ยว	หาดปากบารา จุดชมวิว 18 ล้าน ปราสาทหินพันยอด	อุโมงค์ป่าโกงกาง (กรวย เสื่อหยิบ) ชายหาดทราย ปากบารา เกาะเขาใหญ่ / ปราสาทหินพันยอด อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะ เกเตรา คลองป่าไผ่ หาด สันหลังมังกร อ่าวปาก บารา หินงอก หินดาหิน ยาย ผาใช้หนี้ จุดชมวิ วะเสริม-หาดปากบารา 18 ล้าน เขตข้ามกาลเวลา ชายหาดหินห้าสี หาดอ่าว นุ่น เขาโต๊ะหยาง เกาะลิ ดี่หาดตะโล๊ะไผ่	อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะ เกเตรา เกาะเขาใหญ่ / ปราสาทหินพันยอด โครงการชลประทาน คลองบาไรย หาดสัน หลังมังกร อ่าวปากบา รา ชายหาดทรายบ้าน ท่ามาลัย หินงอก หินดา หินยาย ผาใช้หนี้ จุดชม วิวะเสริมหาดปากบารา 18 ล้าน เขตข้ามกาลเวลา ชายหาดหินห้าสี หาดอ่าว นุ่น เขื่อนเขาโต๊ะหยาง
การบริหาร จัดการท่อง เที่ยวชุมชน	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มท่อง เที่ยวเชิงอนุรักษ์บ้านปาก บารา E-co Tourism	ท่องเที่ยวโดยชุมชนอ่าว นุ่น กลุ่มท่องเที่ยวปากน้ำ Sea and fishing tour	กลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชน บ้านท่ามาลัย
มีคณะกรรมการการท่องเที่ยวระดับชุมชนตำบลปากน้ำ ในการบริหารจัดการของ กลุ่ม ทุก ๆ กลุ่มที่มีอยู่ในชุมชน ต้องนำกำไรที่ได้หักเข้ากองทุนชาคาด ร้อยละ 2.5 และหักเข้ากองทุนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ร้อยละ 10 และในการจัดการ ท่องเที่ยวตามฐานการเรียนรู้ นักท่องเที่ยวเสียค่าบริการฐานละ 50 บาท และมี ค่าอาหาร 150 บาทต่อคน ซึ่งในการท่องเที่ยวแต่ละครั้ง ขึ้นอยู่กับนักท่องเที่ยว จะเรียนรู้กี่ฐาน ส่วนที่พักที่มีอยู่ในชุมชนมีข้อตกลงระหว่างวิสาหกิจชุมชนกับผู้ ประกอบการ			

ที่มา : จากการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย

1.3 ขนบธรรมเนียมประเพณี/ภูมิปัญญาท้องถิ่น

ในส่วนนี้นำเสนอ ลักษณะการแต่งกาย ขนบธรรมเนียม ประเพณี และ ภูมิปัญญาท้องถิ่นของประชาชนในพื้นที่วิจัยทั้งศาสนาอิสลามและศาสนาพุทธ ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ขนบธรรมเนียม ประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น

หัวข้อ	หมู่ที่ 2 บ้านปากบารา	หมู่ที่ 4 บ้านตะละโฮ	หมู่ที่ 6 บ้านท่ามาลัย
การแต่งกาย	ผู้ชายทั่วไปนิยมนุ่งโสร่ง เสื้อเชิ้ตแขนยาว ส่วนผู้หญิงให้มิดชิด ตามหลักศาสนา นิยมนุ่งผ้าปาเต๊ะ ส่วนเสื้อแขนยาวกระบอก ตัวเสื้ออาจถึงได้สะโพก ชุดหลวม ๆ ปกปิดร่างกายทุกส่วนและมีผ้าคลุมศีรษะยาวถึงหน้าอก		
ขนบธรรมเนียม ศาสนาอิสลาม	วันฮารีรายอ การเข้าสู่ันต์เด็ก งานเมาลิด การโกนผมเด็กแรกเกิด การขึ้นแปลเด็ก และการถือศีลอด การขึ้นบ้านใหม่ พิธีวารีมะ (การแต่งงานของชาวมุสลิม)	วันฮารีรายอ การเข้าสู่ันต์ หมู่เด็ก งานเมาลิด การโกนผมเด็กแรกเกิด การขึ้นแปลเด็ก และการถือศีลอด การขึ้นบ้านใหม่ พิธีวารีมะ (การแต่งงานของชาวมุสลิม) ล่องเรือ ย้อนรอยประวัติศาสตร์ ประเพณี เติ่น-วัง ครอบครวัคัมพันธ์	วันฮารีรายอ การเข้าสู่ันต์เด็ก งานเมาลิด การโกนผมเด็กแรกเกิด การขึ้นแปลเด็ก และการถือศีลอด การขึ้นบ้านใหม่ พิธีวารีมะ (การแต่งงานของชาวมุสลิม)
ขนบธรรมเนียม ศาสนาพุทธ	งานชักพระ ประเพณีวันสงกรานต์ ประเพณีงานบวชนาค งานทอดกฐิน ทอดผ้าป่า ประเพณีลอยกระทง ประเพณีถือศีลกินเจ วันสารทเดือนสิบ และวันตรุษจีน		

หัวข้อ	หมู่ที่ 2 บ้านปากบารา	หมู่ที่ 4 บ้านตะโละไส	หมู่ที่ 6 บ้านท่ามาลัย
ภูมิปัญญาด้านการประกอบอาชีพ	การต่อเรือ การผูกอวนทำไซปลาหมึก และลอบปู กิจกรรมการตกปลา จนนำมาสู่งานปากบาราฟิชซิงคลับ ซึ่งถือว่าเป็นงานประเพณีที่ได้รับความนิยมจากผู้ชื่นชอบกีฬาตกปลาเป็นอย่างมาก ซึ่งได้จัดมาแล้วถึง 19 ครั้ง	ภูมิปัญญาจักรสานเตย การทำขันหมากภูมิปัญญาน้ำมันมะพร้าวสกัดเย็น การแปรรูปอาหาร ทำฟุงปลา น้ำพริก ปลาเค็ม การตุ๋นหอย ขนมห่มในช่วงเทศกาลฮารีรายอ การทำประมงพื้นบ้านด้วยเรือ “หัวโทง” การเพาะพันธุ์ปูนิ่ม การตกปลาด้วยวิธีต่างๆ การลอบไปจาก / การทำดับจาก การนวดแผนโบราณ การตัดเย็บเสื้อผ้าสตรีเลื้อบาหยา การสังเกตการเปลี่ยนแปลง กระแสม	ภูมิปัญญาสานเตยทำมาลัย ภูมิปัญญาหมอง ภูมิปัญญาพืชสมุนไพร ภูมิปัญญาพาลงบ่าว (การทำไสยศาสตร์ให้กับคู่บ่าวสาว เพื่อให้ดูแลดูสว) ปรากฏชาวบ้านและนักเล่าเรื่อง การทำขันหมาก ภูมิปัญญาน้ำมันมะพร้าวสกัดเย็น การแปรรูปอาหาร ทำฟุงปลา น้ำพริก ปลาเค็ม การตุ๋นหอย ขนมห่มในช่วงเทศกาลฮารีรายอ การทำประมงพื้นบ้านด้วยเรือ “หัวโทง” การเพาะพันธุ์ปูนิ่ม การตกปลาด้วยวิธีต่างๆ การลอบไปจาก / การทำดับจาก การนวดแผนโบราณ การสังเกตการเปลี่ยนแปลงกระแสม

หัวข้อ	หมู่ที่ 2 บ้านปากบารา	หมู่ที่ 4 บ้านตะโละไศ	หมู่ที่ 6 บ้านท่ามาลัย
ภูมิปัญญา ด้านอาหาร	อาหารพื้นถิ่น 1 สำหรับเมนู ได้แก่ แกงตอมะปลา ปลาแกงทรงยัดได้ น้ำพริกกะปิ ผักลวก ยำปลาตาหมัน ขนมหาก และยำหอยมะพร้าวคั่ว (ยำซีหะหอย)	แกงตูหมีปลาหรือแกง ตอมะห์ แกงส้มหอยปี ยะตมะขาม ยำซีหะหอย เมนูปลาเค็มทอด ลิปลี่เจียน ข้าวเหนียว ปลาทุหนึ่ง ขนมปมบ่าบะ โรติร่างแห ตีปลีตุ้ม ขอแรง แทงต้มแกงเนื้อ ข้าวมันแกงตูมิ แกงหวาน ขนมเม็ดข้าว	แกงตูหมีปลาหรือ แกงตอมะห์ แกงส้มหอย ปียะตมะขาม ยำซีหะ หอย เมนูปลาเค็มทอด ลิปลี่เจียน ตีปลีตุ้ม ข้าวเหนียวปลาทุหนึ่ง ขนมปมบ่าบะ โรติร่างแห ตีปลีตุ้ม ขอแรง แกงต้ม แกงเนื้อ ข้าวมันแกงตูมิ แกงหวาน ขนมเม็ดข้าว แกงส้มหอยยอตมะขาม บัวลอยไข่แมงดา ขนมเบาฮูลู (ขนมไข่) ขนมโกยหย่า (ถั่วอัด) ขนมโกยจะใบ (หรือเรียก สั้นว่า ขนมโกย ที่มาจาก ภาษามลายู แปลว่า พริกหยวก หรือการพับ เข้ามุม) ขนมโกยเบต (ทองพับ)
ภูมิปัญญา ด้านการแสดง	การแสดงรอนเง็งบุหงาซูลา	การแสดงรอนเง็งบุหงาซูลา ลิเกป่า	การแสดงรอนเง็งบุหงาซูลา การรำรำ ขับร้องเพลง อิสลาม

ที่มา : จากการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย

1.4 ผลิภัณฑ์ชุมชน

ชุมชนปากบารา รวมตัวกันเป็นกลุ่มเพื่อจัดทำผลิตภัณฑ์ของชุมชนนั้น เพื่อเพิ่มรายได้ให้กับครัวเรือนโดยมีกลุ่มต่าง ๆ ดังนี้ (ตารางที่ 3)

ตารางที่ 3 ผลิภัณฑ์ชุมชน

หมู่ที่ 2 บ้านปากบารา	หมู่ที่ 4 บ้านตะโละไส	หมู่ที่ 6 บ้านท่ามาลัย
สินค้าหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) ระดับ 5 ดาว ภายใต้กลุ่มชื่อว่า “กลุ่มไข่มุกอันดามัน (มายูริเพิร์ล)”	วิสาหกิจชุมชนร้านคนจับปลาสด เป็นอาหารทะเลสดแช่แข็ง และอาหารทะเลแปรรูปที่เน้นผลผลิตสัตว์น้ำที่มาจากชาวประมงพื้นบ้านจับมาด้วยเครื่องมือที่ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม	วิสาหกิจชุมชนร้านคนจับปลาสด เป็นอาหารทะเลสดแช่แข็ง และอาหารทะเลแปรรูปที่มาจากชาวประมงพื้นบ้านที่จับมาด้วยเครื่องมือที่ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม และโครงการธนาคารวัว ซึ่งมีการรวมหุ้นกันเองภายในหมู่บ้าน ไปซื้อพ่อแม่พันธุ์วัวมาเลี้ยง โดยสมาชิกสามารถยืมแม่พันธุ์วัวไปเลี้ยง จนกระทั่งให้กำเนิดลูกวัว จึงนำลูกวัวไปขายเงินที่ได้จะแบ่งให้กับผู้เลี้ยง 60% ส่วนที่เหลือจะเอาปันผลกันภายในกลุ่ม
กลุ่มหัตถกรรมประดิษฐ์เต่ากระจากปลาปักเป้า เช่น เต่ากระจาก โคมไฟปลาปักเป้า	กลุ่มตะโละไสไม้ดัด ผลิตภัณฑ์ ไม้ดัดทรงต้น จากการร่วมกลุ่มของเยาวชนที่มีความเสี่ยงติดยาเสพติดในชุมชน	
กลุ่มหัตถศิลป์พื้นบ้านปากบาราผลิตจากวัสดุเหลือใช้ในครัวเรือน เช่น เต่า นาฬิกา เต่ากระดาษ ทิชชู แจกัน จากกะลามะพร้าว เป็นต้น	กลุ่มจักสานผู้สูงอายุ ผลิตภัณฑ์จักสานพลาสติก การรวมกลุ่มของผู้สูงอายุในชุมชนที่ได้รับการพัฒนาฝีมือจากกรมพัฒนาฝีมือแรงงานสตูล	
ผลิตภัณฑ์เปลือกหอย	ตะโละไสงานประดิษฐ์ ผลิตภัณฑ์จากเกล็ดปลา การรวมกลุ่มของสตรีในชุมชนใช้เวลาว่างเว้นจากการทำงานบ้านมาประดิษฐ์ชิ้นงานต่าง ๆ	กลุ่มขนมพื้นบ้านท่ามาลัย เป็นการรวมกลุ่มของคนในชุมชนผลิตขนมพื้นบ้านต่าง ๆ เพื่อจำหน่าย โดยเฉพาะอย่างยิ่งช่วงเทศกาล

หมู่ที่ 2 บ้านปากบารา	หมู่ที่ 4 บ้านตะโละไธ	หมู่ที่ 6 บ้านท่ามาลัย
งานศิลปะจากเศษไม้	กลุ่มปากน้ำตัดเย็บ ผลิตภัณฑ์ผ้าปาเต๊ะ กลุ่มของสตรีในชุมชนที่มีฝีมือการเย็บผ้า ตัดชุดสตรีหลายรูปแบบ	กลุ่มเกษตรปลอดภัยบ้านท่ามาลัย ผลผลิตโคกหนองนาโมเดล ทำสวนผักสวนครัวผสมผสาน ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ปลูกผักปลอดสารพิษ ไว้รับประทานและเพื่อจำหน่าย ในชุมชนสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์และสร้างรายได้ให้แก่คนในชุมชน
กลุ่มตัดเย็บสตรีบ้านปากบารา	กลุ่มน้ำพริกตะโละชื่อไร ผลิตภัณฑ์ น้ำพริกกุ้งแห้ง จากการรวมกลุ่มของสตรีในชุมชน	กลุ่มปลากะพง เป็นการรวมกลุ่มสมาชิกธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ ที่ร่วมกันกู้เงินมาลงทุนจะซื้อลูกปลามาขุน และแบ่งขายให้สมาชิกนำไปเลี้ยงต่อจนได้ขนาดตามที่ตลาดต้องการ (ประมาณ 8-9 นิ้ว)
กลุ่มขนมพื้นบ้านปากบารา	กลุ่มขนมพื้นบ้านตะโละไธ ผลิตภัณฑ์ขนมพื้นบ้าน ขายในช่วงเวลาทั่วไป และในช่วงวันอารีราย	กลุ่มเลี้ยงแพะ (ยังไม่จดทะเบียน) รวมตัวกันทั้งหมู่ 2 หมู่ 4 และหมู่ 6 ตอนนี้อยู่ในช่วงแลกเปลี่ยนความรู้ เก็บข้อมูลเพื่อรายงานต่อปศุสัตว์อำเภอ ลูกค้าที่สนใจจะเข้ามาติดต่อซื้อขายด้วยตนเอง
กลุ่มแปรรูปผ้าปาเต๊ะ	กลุ่มตะโละไธไฮโดรโปนิคส์ ผลิตภัณฑ์รางผักไฮโดรโปนิคส์ กลุ่มในชุมชนที่ผลิตผักปลอดสารพิษ	กลุ่มผักปลอดสารพิษ (ยังไม่จดทะเบียน) สมาชิกจะปลูกและดูแลกันเอง รายได้นำไปเป็นทุนต่อไป
กลุ่มเครื่องแกงแม่บ้านสำเภาทอง	กลุ่มเกษตรปลอดภัยตะโละไธนาอยู่ ผลิตภัณฑ์น้ำมันมะพร้าวสกัดเย็น	สินค้า OTOP “สตูลอันดามันเฟิร์ล” จัดตั้งในนามนิติบุคคล จำหน่ายสินค้าและผลิตภัณฑ์แปรรูปจากหอยมุก สินค้าพื้นถิ่นต่าง ๆ เช่น ชุดแต่งกาย ผ้าปาเต๊ะ ภาพถ่าย พวงกุญแจ

หมู่ที่ 2 บ้านปากบารา	หมู่ที่ 4 บ้านตะโละไส	หมู่ที่ 6 บ้านท่ามาลัย
วิสาหกิจชุมชนกลุ่มท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์บ้านปากบารา E-co Tourism	กลุ่มการท่องเที่ยวที่มีการประชาสัมพันธ์- พันธุ์โปรแกรมการท่องเที่ยวภายใต้ชื่อ “มาแลเมาะไส”	กลุ่มการท่องเที่ยวที่มีโปรแกรมท่องเที่ยวผ่านเฟสบุ๊ค เพจ “จุดชมวิวท่ามาลัย” และเพจ “ท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านท่ามาลัย” รวมถึงกลุ่มอนุรักษ์ป่าชายเลนท่ามาลัย มีกิจกรรมการอนุรักษ์ป่าชายเลน การใช้ประโยชน์ร่วมกันของคนในชุมชน กิจกรรมปลูกป่าชายเลน การปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำ การเก็บขยะบริเวณบึงมดัก ขยะเดือนละครั้ง การจัดค่ายอนุรักษ์ป่าชายเลน ค่ายอาสาพัฒนาหมู่บ้าน

ที่มา : จากการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย

ข้อเสนอแนะในการนำฐานข้อมูลไปใช้จริงในพื้นที่

1. เป็นข้อเสนอแนะจากชุมชนจากการติดตามและประเมินผลการปรับปรุงระบบฐานข้อมูลประกอบด้วย

1) ควรเพิ่มเติมข้อมูลผู้ประสบอุบัติเหตุจากการท่องเที่ยว เพื่อหามาตรการป้องกันและเป็นการรับรองความปลอดภัย

2) จัดทำ QR-code ที่ทุกคนสามารถสแกนข้อมูลได้ และติดป้ายให้เห็นได้ชัดเจนในชุมชน

3) ข้อมูลต้องมีการปรับปรุงให้ทันสมัยอยู่ตลอดเวลา มีรายละเอียดของการบริการท่องเที่ยวที่ชัดเจน เพื่อให้นักท่องเที่ยวสามารถวางแผนการท่องเที่ยวได้ดีขึ้น

4) จัดทำสถิติชี้วัดการท่องเที่ยว ไม่ว่าจะเป็นจำนวนนักท่องเที่ยว ประเภทนักท่องเที่ยว รูปแบบการท่องเที่ยว และรายได้ที่ได้จากนักท่องเที่ยว รวมถึงสถิติจำนวนผู้ใช้ฐานข้อมูล

5) จะต้องมีการบูรณาการข้อมูลหรือจัดเก็บไว้ที่เดียวกัน โดยบูรณาการการทำงานจากหน่วยงานที่รับผิดชอบร่วมกัน ซึ่งเป็นหนึ่งในจุดด้อยของการบริหารจากภาครัฐ

6) ต้องเป็นการท่องเที่ยวที่ร่วมกันรับผิดชอบต่อทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม ตั้งแต่ ภาคีนักท่องเที่ยว ชาวบ้าน หน่วยงานในพื้นที่ หน่วยงานภายนอก เช่น การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย กรมทรัพยากรธรณี เพื่อให้เกิดการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน

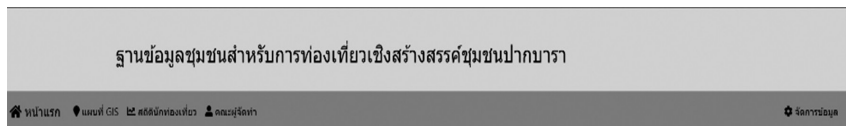
2. ต้นแบบการสร้างแพลตฟอร์มการจัดการฐานข้อมูลเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

ภายหลังการเก็บข้อมูลภาคสนาม ได้นำข้อมูลดังกล่าวมาสร้างแพลตฟอร์มดิจิทัลและจัดทำระบบฐานข้อมูลจากฟังก์ชันอิเล็กทรอนิกส์ การวิจัยในขั้นตอนนี้จะใช้กระบวนการพัฒนาระบบวัฏจักรฐานข้อมูลแบบ DBLC (The Database Life Cycle) และพัฒนาเป็นต้นแบบระบบฐานข้อมูลเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

(ดังภาพที่ 1) โดยแบ่งผู้ใช้ออกเป็นสองประเภท ได้แก่ ผู้ใช้ทั่วไปและผู้ดูแลระบบ สำหรับผู้ใช้งานทั่วไปสามารถเข้าถึงฐานข้อมูล 2 ฐาน คือ ฐานการท่องเที่ยว และ ฐานกายภาพและโครงสร้างพื้นฐาน (ดังภาพที่ 2) ส่วนผู้ดูแลระบบนอกจากเข้าถึงข้อมูลทั้ง 2 ฐานแล้วยังสามารถเพิ่ม ลบ แก้ไขข้อมูลในฐานข้อมูลได้

1) ฐานกายภาพและโครงสร้างพื้นฐาน ประกอบด้วย สถานที่ที่สำคัญทางศาสนา สถานที่ดับเพลิง สถานที่ตำรวจ โรงเรียน สถานพยาบาล แหล่งน้ำ ป่าไม้ และหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

2) ฐานการท่องเที่ยว ประกอบด้วย แหล่งท่องเที่ยว สถานที่พัก ร้านอาหาร ผู้ประกอบการ ผลิตภัณฑ์ OTOP สิ่งอำนวยความสะดวก วิสาหกิจชุมชน ราษฎรชาวบ้านและภูมิปัญญาท้องถิ่น และ กิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง จากนั้นระบบจะประมวลผลโดยการดึงข้อมูลจากแฟ้มข้อมูลที่เกี่ยวข้อง เมื่อประมวลผลเรียบร้อยแล้ว จะบันทึกข้อมูลดังกล่าวลงในแฟ้มข้อมูล

ฐานข้อมูลชุมชน สำหรับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ชุมชนปากบารา
Community Database for Pakbara Creative Tourism

ภาพที่ 2 หน้าจอแสดงข้อมูลกายภาพ โครงสร้างพื้นฐานและการท่องเที่ยว

การทดสอบระบบ (Testing)

ผู้วิจัยทดสอบระบบโดยแบ่งออกเป็น 3 ระดับคือ 1) Unit Testing เป็นการทดสอบระดับหน่วยส่วนย่อยของระบบ เช่น ทดสอบการเพิ่ม ลบหรือแก้ไขข้อมูล สถานที่ท่องเที่ยว สถานที่พัก เป็นต้น 2) Integration Testing เป็นการทดสอบภาพรวมการทำงานร่วมกันของระบบย่อย เช่น ทดสอบการเพิ่มข้อมูลร้านอาหาร และระบบการแสดงผลและการค้นหาข้อมูลร้านอาหารในการทำงานร่วมกัน 3) System Testing เป็นการทดสอบฟังก์ชันการทำงานทั้งระบบ เพื่อทดสอบว่าทั้งระบบสามารถทำงานสอดคล้องกันได้อย่างมีประสิทธิภาพในขณะที่ทดสอบระบบเมื่อพบจุดบกพร่องหรือปัญหา ผู้พัฒนาจะปรับปรุงและแก้ปัญหาคือจุดบกพร่องดังกล่าวเพื่อให้ระบบที่พัฒนามีจุดบกพร่องน้อยที่สุด

การประเมินด้านการใช้งานต้นแบบการจัดการฐานข้อมูลเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

การทดสอบระบบในครั้งนี้เป็นการประเมินความพึงพอใจในการใช้งานระบบ โดยกลุ่มผู้ใช้งานคือ ชาวบ้านบ้านปากบารา บ้านตะโล๊ะไธ และบ้านท่ามาลัย จำนวน 10 คน ตอบคำถามผ่านแบบประเมิน การประเมินนี้อยู่บนพื้นฐานของลิเคิร์ต (Likert) โดยแบ่งออกเป็น 5 ระดับได้แก่ ดีมาก (5 คะแนน) ดี (4 คะแนน) ปานกลาง (3 คะแนน) พอใช้ (2 คะแนน) และปรับปรุง (1 คะแนน) จากนั้นนำผลมาวิเคราะห์ด้วยหลักสถิติโดยใช้การคำนวณค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ในแต่ละด้าน ซึ่งสามารถสรุปได้ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 สรุปผลการประเมินด้านการใช้งานระบบ

หัวข้อการประเมิน	Mean	S.D.	ระดับ ประสิทธิภาพ
ด้านการแสดงผลแผนที่และใช้งานระบบ			
1. ความง่ายในการเข้าสู่ระบบฐานข้อมูล	4.1	0.57	ระดับดี
2. ความง่ายในการเข้าใช้งานระบบฐานข้อมูล	4.3	0.82	ระดับดี
3. ความชัดเจนของข้อความที่แสดงผล	4	0.81	ระดับดี
4. ความเหมาะสมในการใช้สีในภาพรวม	4.3	0.67	ระดับดี

5. การออกแบบฐานข้อมูลมีความสวยงามและเหมาะสม	4	0.47	ระดับดี
6. ข้อมูลที่นำเสนอมีความเหมาะสม	4	0.66	ระดับดี
ค่าเฉลี่ยรวม	4.1	0.67	ระดับดี

จากตารางที่ 4 พบว่า ผู้ใช้งานระบบ มีความพึงพอใจในการใช้งานด้านต่าง ๆ ในระดับดีทุกด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านความง่ายในการเข้าใช้งานระบบฐานข้อมูล และความเหมาะสมในการใช้สีในภาพรวม ซึ่งทำให้ดูง่ายสะดวก ทำความเข้าใจข้อมูลได้ง่าย เนื่องจากฐานข้อมูลฯ นี้ ผู้ใช้งานระบบ ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำพัฒนาในทุกกิจกรรม ทุกขั้นตอน ตั้งแต่การเริ่มออกแบบฐานข้อมูลจนกระทั่งแล้วเสร็จ เกิดการเรียนรู้ พัฒนา และแก้ไขระบบฯ ไปพร้อมกันกับผู้วิจัย ดังนั้น ประเมินความพึงพอใจผลที่ออกมาจึงอยู่ในระดับมาก

อภิปรายผลการศึกษา

1. การศึกษาและการวิเคราะห์ความต้องการของผู้ใช้

ผู้ใช้มีความต้องการใช้ระบบไอซีทีเพื่อการจัดเก็บ รวบรวม และประมวลผลข้อมูลต่าง ๆ โดยแปลงรูปแบบการบริหารจัดการให้เป็นฟังก์ชันอิเล็กทรอนิกส์ที่สอดคล้องกับการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์โดยต้องคำนึงถึงรูปแบบการใช้งาน มาตรฐานและการวางแผนในการจัดการการท่องเที่ยวของชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดทำฐานข้อมูลในลักษณะออนไลน์ เพื่อสนับสนุนให้นักท่องเที่ยวสามารถค้นหาข้อมูลได้สะดวก รวดเร็ว ถูกต้อง และสามารถแสดงข้อมูลที่ต้องการได้อย่างเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาวิจัยของเสริมศักดิ์และพริดา (2562) ที่วิเคราะห์ว่าการบูรณาการระบบไอซีทีกับการจัดทำฐานข้อมูลในลักษณะออนไลน์รวมถึงนำไปใช้สนับสนุนการพัฒนาแอปพลิเคชันของแหล่งท่องเที่ยว จะช่วยสร้างบรรยากาศในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์และเพิ่มประสิทธิภาพแห่งการค้นหาแนวทางพัฒนาเศรษฐกิจที่ค้นหาแนวทางใหม่ ๆ เพื่อเป็นสินค้าและบริการทางเลือกให้กับลูกค้าได้เป็นอย่างดี ซึ่งส่งผลให้เกิดการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ได้ในอนาคต

2. การออกแบบและพัฒนาระบบ

จากการใช้กระบวนการออกแบบและพัฒนาแพลตฟอร์มดิจิทัลด้วยวิธีการ DBLC สามารถนำมาใช้ในการพัฒนาแพลตฟอร์มดิจิทัลนี้ให้สามารถตอบสนองความต้องการของผู้ใช้ พิจารณาได้จากผลการทดสอบการใช้งานและประเมินผลพบว่า ประสิทธิภาพและความพึงพอใจของผู้ใช้ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ดังนั้น การเลือกใช้รูปแบบวิธีการพัฒนารวมถึงซอฟต์แวร์ที่เหมาะสมสามารถสร้างแพลตฟอร์มดิจิทัลที่มีคุณภาพได้เป็นอย่างดี สอดคล้องกับงานวิจัยของ วรริศา สมเกียรติกุล และคณะ (2562) และ Chen, X., Chua, A.Y.K. and Deng, S. (2018) ที่พบว่า การออกแบบแพลตฟอร์มดิจิทัลที่มีประสิทธิภาพควรคำนึงถึงความต้องการของผู้ใช้เป็นสำคัญจึงจะพัฒนาระบบให้มีสมรรถนะสูง และนำไปใช้งานตามที่พึงประสงค์ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดของการพัฒนาชุมชนและการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ยุคดิจิทัล

3. ทางเลือกใหม่ในการท่องเที่ยวและการส่งเสริมการท่องเที่ยวในชุมชน

การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เป็นการท่องเที่ยวที่แตกต่างจากการท่องเที่ยวกระแสหลัก ที่เน้นการใช้ทรัพยากรการท่องเที่ยวที่จับต้องได้ เช่น สถานที่ สิ่งก่อสร้างต่างๆ เป็นต้น เพื่อให้เกิดความตระหนัก เข้าใจคุณค่าทางวัฒนธรรม เพิ่มความสมดุลทางเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม และลดความเหลื่อมล้ำ ในการกระจายรายได้ทางการท่องเที่ยวภายในชุมชน ซึ่งเป็นผลมาจากกระแสโลกาภิวัตน์และการขับเคลื่อนเศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์ ผนวกกับการค้นหาแนวทางพัฒนาเศรษฐกิจที่ค้นหาแนวทางใหม่ๆ เพื่อเป็นสินค้าและบริการทางเลือกให้กับลูกค้ากลุ่มนี้ ที่ต้องการประสบการณ์และมุมมองใหม่ๆ และนักท่องเที่ยวสามารถหาข้อมูลจากเครือข่ายอินเทอร์เน็ตได้อย่างเสรีและสะดวกรวดเร็ว (กรวิวัฒน์ เดชอุ่ม, 2556) ส่งผลให้เกิดการกระจายรายได้ในท้องถิ่น เนื่องจากการท่องเที่ยวที่กิจกรรมการท่องเที่ยวสอดคล้องกับต้นทุนที่มีอยู่เดิมในชุมชน เปิดโอกาสให้ผู้เดินทางมาเยือนได้พัฒนาศักยภาพการสร้างสรรค์ของตน ผ่านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยประสบการณ์จริงตามลักษณะเฉพาะของพื้นที่เป้าหมาย เพื่อให้เข้าใจถึงวัฒนธรรมอันมีเอกลักษณ์ของผู้คนและสถานที่นั้นๆ (สุดแดน วิสุทธิลักษณ์ และคณะ, 2554) โดยนักท่องเที่ยวเปลี่ยนบทบาทจากผู้รับมาเป็นผู้ร่วมผลิตหรือ

ผู้ร่วมสร้างสรรค์ (ลิตเติ้ล เวชกามา, 2556) ทำให้นักท่องเที่ยวรู้สึกเหมือนว่าเป็นส่วนหนึ่งของสถานที่นั้นๆ (ทิพย์วดี โพธิ์สีทิพรณ, 2556)

4. ทู 5 ด้านกับการขับเคลื่อนการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

จากแนวคิดของ Department for International Development (1999) เกี่ยวกับทู 5 ด้านกับการดำรงชีวิตในชุมชน ซึ่งประกอบไปด้วย ทูมนุษย์ ทูทางสังคม ทูกายภาพ ทูเงินตรา และทูธรรมชาติ ที่สามารถนำมาอธิบายได้ว่าการขับเคลื่อนกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในพื้นที่วิจัยในครั้งนี้มีโอกาสประสบความสำเร็จ โดยเฉพาะอย่างยิ่งทูทางสังคม รวมถึงทูทางด้านวัฒนธรรมที่โดดเด่นในชุมชนที่มีผลกระทบต่อการท่องเที่ยว (กรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2560) เนื่องจากการมีแนวทางในการดำเนินการอย่างมีแบบแผน จากเครือข่ายความร่วมมือของผู้นำชุมชน หน่วยงานราชการและกลุ่มคนที่ช่วยกันจัดตั้งองค์กรในลักษณะของคณะกรรมการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในชุมชน บนพื้นฐานของวัฒนธรรมท้องถิ่นที่สามารถพัฒนาไปสู่กิจกรรมการท่องเที่ยวได้ เช่น การแสดงรองเง็งบุหงาฮูลา วัฒนธรรมการกินอาหาร เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ดารณี พลอยจั่น (2559) ในการใช้จุดเด่นในด้านทุนทางวัฒนธรรมของชนเผ่าม้ง พัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่มีจุดเด่นในด้านทุนทางวัฒนธรรม เช่น ชุดแต่งกายม้งที่โดดเด่น ภาษาม้ง เป็นต้น นอกจากนี้ยังประกอบด้วยทูด้านอื่นๆ ได้แก่ ทูมนุษย์ กลุ่มผู้นำชุมชนและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในชุมชนในการจัดตั้งกลุ่มการท่องเที่ยวในชุมชน ทูกายภาพ ได้แก่ ระบบสาธารณูปโภคที่เอื้อต่อการดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวในพื้นที่ เช่น ถนน ไฟฟ้า น้ำประปา เป็นต้น ทูเงินตรา ได้แก่ การรวมกลุ่มทางการเงินในรูปแบบสหกรณ์ และขายหุ้นสหกรณ์ให้แก่สมาชิกเพื่อดำเนินการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในพื้นที่ ทุนธรรมชาติ มีความโดดเด่นมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งสถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่สำคัญ

5. ความยั่งยืนของการท่องเที่ยว

กรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา (2560) และ ลิตเติ้ล เวชกามา (2556) อธิบายว่าการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ มีเป้าหมายเพื่อให้เกิดความยั่งยืนในการดำเนินชีวิตของชุมชน โดยชุมชนจะจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว

อย่างกลมกลืน และสัมพันธ์กับประวัติศาสตร์ วิถีชีวิตและวัฒนธรรมในชุมชน ในมิติของการเรียนรู้ การทดลองปฏิบัติ และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมชุมชน เพื่อให้ได้มาซึ่งประสบการณ์จากสิ่งที่มีอยู่และเป็นอยู่จริงในชุมชน นอกจากนี้ชุมชนจะต้องสามารถใช้การจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เป็นเครื่องมือในการรักษาความสมดุลระหว่างการเปลี่ยนแปลงและผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการท่องเที่ยวภายในชุมชน และผลประโยชน์ที่ชุมชนจะได้รับ ซึ่งสอดคล้องกับวัตถุประสงค์หลักของงานนี้ที่มุ่งเน้นในการกระตุ้นเศรษฐกิจ รักษาฐานทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ให้ได้มากที่สุด สร้างรายได้และกระจายผลประโยชน์ในชุมชนอย่างทั่วถึง โดยมีการจัดตั้งกลุ่มเพื่อมีการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในทุกมิติ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ลัดดาวรรณ ทองใบ (2561) ที่ระบุว่า การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ให้เกิดความยั่งยืนต้องคำนึงถึงมิติทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมซึ่งเป็นฐานทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญควบคู่กันไป รวมถึงการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการกำหนดนโยบายจากภาครัฐส่วนกลางและส่วนท้องถิ่น (จิระนันท์ ทองสมัคร และคณะ, 2556) โดยรัฐมีหน้าที่สำคัญในการกำหนดนโยบายสาธารณะในการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่มีความเกี่ยวข้องกับการพัฒนาสถานที่และรูปแบบกิจกรรมให้มีความน่าสนใจแก่นักท่องเที่ยว ซึ่งมีชุมชนเป็นผู้วางแผน บริหาร และกำหนดทิศทางการท่องเที่ยวเป็นหลัก (ลัดดาวรรณ ทองใบ, 2561) ร่วมวางแผนร่วมทำ และร่วมรับผลประโยชน์ (รัตติยา พรหมกลี และคณะ, 2562)

ข้อเสนอแนะ

1. การพัฒนาฟังก์ชันการทำงานเพิ่มเติมในส่วนงานของการวางแผนในการจัดการการท่องเที่ยวของชุมชนโดยการเชื่อมโยงข้อมูลแบบ Content Management System เพื่อให้เกิดระบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์แบบครบวงจรในการบูรณาการกับระบบงานอื่นๆ

2. การพัฒนาแพลตฟอร์มดิจิทัลให้ตอบสนองต่อการดำเนินการแบบมีส่วนร่วมในการควบคุม/แก้ไขเอกสาร และข้อมูลต่างๆ ได้ตามลำดับความสำคัญเพื่อให้รองรับรูปแบบการจัดการฐานข้อมูลทั้งในปัจจุบันและอนาคต โดยเป็นระบบที่ง่ายต่อการเข้าถึงและการกำกับดูแลให้ระบบมีเสถียรภาพอย่างยั่งยืน

3. การพัฒนาแพลตฟอร์มดิจิทัลให้มีสมรรถนะที่ดีขึ้นในส่วนของการติดต่อกับผู้ใช้ และการปรับปรุงแก้ไขระบบฐานข้อมูลให้เป็นปัจจุบัน ดังนั้นควรมีการแต่งตั้งผู้รับผิดชอบทางด้านระบบไอซีทีเพื่อความสะดวกและสามารถตรวจสอบผลการดำเนินงานได้ในทางปฏิบัติ และอบรมการใช้/การเข้าถึงให้แก่คณะกรรมการกลุ่มในพื้นที่ เพื่อเรียนรู้และใช้ประโยชน์

4. การพัฒนาแพลตฟอร์มดิจิทัลนี้ให้มีความหลากหลายบนเครื่องมือสื่อสารและอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ในยุคนี้อยู่ปัจจุบัน ควรกำหนดรูปแบบการดำเนินการให้ชัดเจนทั้งการพัฒนาฮาร์ดแวร์และซอฟต์แวร์ ซึ่งมีส่วนร่วมให้การใช้งานประสบความสำเร็จ

5. แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในอนาคต การค้นหาด้านทุนเดิมที่มีอยู่ของชุมชนนั้น ที่มีเอกลักษณ์ที่โดดเด่นแตกต่างจากพื้นที่อื่น ๆ เป็นสิ่งจำเป็นลำดับแรกที่จะต้องทำ เพื่อให้นักท่องเที่ยวเห็นถึงความแตกต่างจากการท่องเที่ยวกระแสหลัก ดังงานวิจัยของชิดชนก และกัญญาพัชร (2562) ที่อธิบายในงานวิจัยว่า แม้ว่าจังหวัดภูเก็ตเป็นสถานที่ท่องเที่ยวกระแสหลักแต่สามารถหาจุดเด่น เพื่อสร้างกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ได้เช่นกัน เช่น อาหาร โบราณสถานพิพิธภัณฑ์ เป็นต้น ซึ่งหมู่บ้านในพื้นที่ศึกษาในครั้งนี้เป็นพื้นที่อุทยานธรณีโลกสตูล ได้รับการรับรองให้เป็นอุทยานธรณีโลกจากองค์การยูเนสโก (อุทยานธรณีสตูล, 2550) ดังนั้นพื้นที่แห่งนี้จึงมีความแตกต่างและโดดเด่นทั้งด้านทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ รวมถึงวิถีชีวิตและวัฒนธรรมของคน

เอกสารอ้างอิง

กรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2560). **คู่มือการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์**. กรุงเทพฯ : กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (กันยายน 2563).

จิระนันท์ ทองสมัคร, รุ่งริว จิตภักดี, และสมนึก เอื้อจิระพงษ์พันธ์. (2556). การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ศักยภาพการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน. **วารสารการบริการและการท่องเที่ยวไทย**. 8(2), 91-104.

ชิดชนก อนันตมงคลกุล และกัญญาพัชร พัฒนาโกคินสกุล. (2562). พฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จังหวัดภูเก็ต. **วารสารวิชาการการท่องเที่ยวไทยนานาชาติ**. 15(2), 1-20.

- จิตติศักดิ์ เวชกามา. (2556). การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ การเตรียมความพร้อมการ
ท่องเที่ยวในประเทศไทย. **วารสารการบริการและการท่องเที่ยวไทย**. 9(1),
64-77.
- ดารณี พลอยจั่น. (2559). ทูทางวัฒนธรรมของชาวเขาเผ่าม้งกับกลยุทธ์ส่งเสริม
การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์. **วารสารวิชาการนวัตกรรมเพื่อสังคม**. 4,
1(7), 6-17.
- ทิพย์วดี โพธิ์สิทธิพรณ. (2556). การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เพื่อการท่องเที่ยว
อย่างยั่งยืน. (2556). **FEU Academic Review**. 6(2), 43-48.
- นรินทร์ สังข์รักษ์, สุภาภรณ์ พรหมฤาษี และณัฐธยาน์ ตั้งถาวรสกุล. (2560).
ชุดความรู้ที่เป็นประโยชน์และเกี่ยวเนื่องกับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์.
**Veridian E-journal, Silpakorn University ฉบับภาษาไทย
สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ**. 10(2), 2043-2160.
- รัตติยา พรหมกัลป์, พระเทพปริยัติเมธี, และนัยนา เกิดวิชัย. (2562). ปัจจัย
ที่มีอิทธิพลต่อการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนเชิงสร้างสรรค์.
วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.
21(1), 13-28.
- ลัดดาวรรณ ทองใบ. (2561). การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์กับกิจกรรมการ
ท่องเที่ยวโดยชุมชน. **วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย
ฉบับสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์**. 8(2), 103-112.
- วิศรา สมเกียรติกุล, กมล เรืองเดช, และบุญฤกษ์ บุญคง. (2562). แนวทางการ
จัดทำโปรแกรมประยุกต์เส้นทางการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในอำเภอไชยา
จังหวัดสุราษฎร์ธานี. **วารสารวิชาการนวัตกรรมสื่อสารสังคม**. 7(1), 144-
155.
- สุดแดน วิสุทธิลักษณ์ และคณะ. (2554). โครงการต้นแบบการท่องเที่ยวเชิง
สร้างสรรค์ (Creative Tourism Model). **รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์เสนอ
ต่อองค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษ เพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน
(องค์การมหาชน)**.
- เสริมศักดิ์ ขุนพล และพาริดา เจาะเอาะ. (2562). การส่งเสริมทรัพยากรวัฒนธรรม
ในการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ผ่านสื่อภาพยนตร์โฆษณาของชุมชนระโนด
จังหวัดสงขลา. **วารสารวิชาการนวัตกรรมเพื่อสังคม**. 7(2), 231-243.

อุทยานธรณีสตูล. (2550). **อุทยานธรณีสตูล**. ค้นเมื่อ 7 กันยายน 2563, จาก <http://www.satun-geopark.com>.

Chen, X., Chua, A.Y.K. and Deng, S. (2018). Comparing the Web and Mobile Platforms of a Social Q&A Service from the User's Perspective. **Aslib Journal of Information Management**, 70(2), 176-191.